

Göteborgs
Stad

Förslag till ny resursfördelningsmodell för socialnämnderna

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

Bilaga till kompletterande budgetförutsättningar för
budget 2026-2028

Innehållsförteckning

Kapitel 1 Sammanfattning	3
Kapitel 2 Inledning och bakgrund	4
Kapitel 3 Individ och familjeomsorg, Barn och unga	5
Bakgrundsfakta	5
Statistisk analys	6
Överväganden och förslag till delmodell	7
Kapitel 4 Individ och familjeomsorg, missbruks- och övrig vuxenvård	8
Bakgrundsfakta	8
Statistisk analys	9
Överväganden och förslag till delmodell	10
Kapitel 5 Försörjningsstöd	11
Bakgrundsfakta	11
Överväganden och statistisk analys	11
Förslag till hantering av särskild pott för ökade försörjningsstödkostnader	13
Kapitel 6 Övrig individ- och familjeomsorg	14
Bakgrundsfakta	14
Överväganden och förslag till modell	14
Kapitel 7 Fritid och kultur	15
Bakgrundsfakta	15
Överväganden och förslag till modell	15
Kapitel 8 Basnivå och särskilda satsningar	17
Kapitel 9 Förslag till modellkonstruktion	18
Kapitel 10 Stadengemensamma uppgifter	19
Kapitel 11 Kriminalitet	20
Uppdrag	20
Beskrivning av statistiken och metod	20
Överväganden och förslag till delmodeller inklusive kriminalitet	21
Kapitel 12 Utfall av förslag till ny resursfördelningsmodell per nämnd exklusive kriminalitet	22
Fördelning per delmodell och nämnd, procentuell fördelning	22
Fördelning belopp (tkr)	22
Kapitel 13 Utfall av förslag till ny resursfördelningsmodell per nämnd inklusive kriminalitet	23
Fördelning per delmodell och nämnd, procentuell fördelning	23
Fördelning belopp (tkr)	23

Kapitel 1 Sammanfattning

I budget 2025 fick kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en översyn och föreslå tillägg till resursfördelningsmodellen i syfte att bättre omhänderta kostnader kopplat till kriminalitet i resursfördelningsmodellen för socialnämnderna. Hänsyn ska tas till stadsområdenas demografi och andra relevanta variabler.

Stadsledningskontoret föreslår att fördelningen till de regionala socialnämnderna fortsatt ska beräknas utifrån socioekonomiska kriterier och antal invånare för att utifrån detta på ett så bra sätt som möjligt försöka spegla behoven i nämnderna. Om hänsyn ska tas till kriminalitet föreslås att ett vägt kriminalitetsindex tillämpas med 10 procents påverkan i delmodellerna barn och unga samt vuxna.

Jämfört med nuvarande fördelningsmodell föreslår stadsledningskontoret följande förändringar:

- Att nuvarande kriterier ersätts helt eller delvis med nya kriterier utifrån de sambandsanalyser som kontoret har genomfört för delmodellerna barn- och ungdomsvård, missbruks- och övrig vuxenvård, försörjningsstöd samt fritid och kultur.
- Att delmodellerna uppdateras årligen med dels aktuell socioekonomisk data, dels antal invånare, dels eventuellt kriminalitetsindex, i de modeller som berörs.
- Att ramen för delmodell barn och unga ökas med 100 mnkr och att ramen för delmodell vuxna minskas med motsvarande belopp.

Kontoret vill särskilt uppmärksamma följande frågor att ta ställning till i den politiska budgetberedningen:

- Att kommuncentralt anslag om 30 mnkr för kriminalitet kan värderas om det ska kvarstå eller ingå i resursfördelningsmodellen?
- Förslag till hantering av särskild pott för ökade försörjningsstöds kostnader.
- Om anslaget till socialnämnderna Centrum och Sydväst för stadenövergripande frågor ska vara ett särskilt anslag/ram som i redovisning och medelstilldelning ska hållas skilt från den del som är generell för samtliga socialnämnder?
- Möjligheten för de nämnder som får en minskad tilldelning att redan 2026, anpassa sin kostnadsnivå till den nya tilldelningen.

Kapitel 2 Inledning och bakgrund

I budget 2025 fick kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en översyn och föreslå tillägg till resursfördelningsmodellen i syfte att bättre omhänderta kostnader kopplat till kriminalitet i resursfördelningsmodellen för socialnämnderna. Hänsyn ska tas till stadsområdenas demografi och andra relevanta variabler.

Stadsledningskontoret har till årets budgetförutsättningar genomfört en översyn av befintlig resursfördelningsmodell. Kontoret har jämfört nettokostnaden för individ- och familjeomsorgen i de fyra stadsområdena med nettokostnaden för samtliga storstäder, större städer och pendlingskommuner till storstäder, totalt 68 kommuner exklusive Göteborg. Det innebär att vi nu har fler kommuner än föregående modell men vi har också en större variation av kommunstorlek, sett till invånartal än tidigare. För att kunna identifiera vilka variabler som påverkar kostnadsnivån har kontoret använt sig av regressionsanalyser. En regressionsanalys är en statistik metod som används för att identifiera samband och även för att beräkna hur stor del av variationen som kan förklaras av de ingående variablerna. Denna metod har använts för delmodellerna barn- och ungdomsvård, missbruks- och övrig vuxenvård samt försörjningsstöd. Dessutom har regelbunden dialog förts med socialförvaltningarna gällande synpunkter och inspel i samband med översynen.

Stadsledningskontoret föreslår att fördelningen till de regionala socialnämnderna fortsatt ska beräknas utifrån socioekonomiska kriterier och antal invånare för att utifrån detta på ett så bra sätt som möjligt försöka spegla behoven i nämnderna. Den befintliga resursfördelningsmodellen som består av följande sex delmodeller föreslås därför fortsatt att bestå av:

- Barn och unga
- Vuxna
- Försörjningsstöd
- Övrig IFO
- Fritid och kultur
- Basnivå och särskilda satsningar

För SN Centrum och SN Sydväst tillkommer dessutom en anslagsbudgeterad del för stadengemensamma uppgifter.

Nedan följer en beskrivning per delområde om kostnader för olika insatser, kostnadsutvecklingen, statistisk analys av vad som förklarar kostnadsskillnaderna samt förslag till delmodell.

Kapitel 3 Individ och familjeomsorg, Barn och unga

Bakgrundsfakta

De regionala socialnämndernas nettokostnader för barn- och ungdomsvård består av institutionsvård och familjehemsvård enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), institutionsvård och familjehemsvård enligt socialtjänstlagen (SoL) samt av kostnader för olika former av öppenvård samt förebyggande insatser.

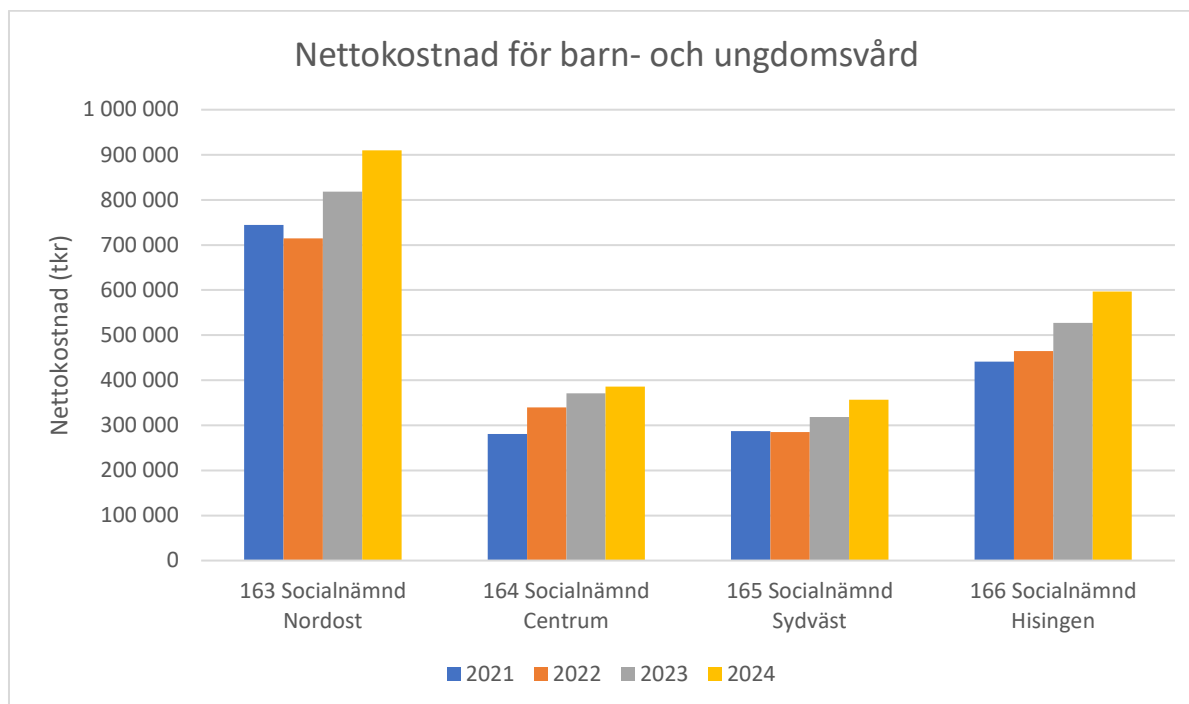
Nettokostnaderna för barn- och ungdomsvård, inklusive fördelade förvaltningsgemensamma kostnader (OH-kostnader), har ökat kraftigt de senaste åren, se tabell nedan.

Nettokostnad för barn- och ungdomsvård hos de regionala socialnämnderna 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Nettokostnad (mnkr)	1 753	1 804	2 034	2 249
Utveckling i procent	9,7	2,9	12,8	10,6

Sedan 2021 har kostnaderna ökat med i snitt 9 procent årligen. Ökningen beror på fler ärenden, ökad komplexitet samt ökade priser. Under samma period har ramtilldelningen för barn- och ungdomsvård inte ökat lika mycket utan ungefär med mellan 5-6 procent per år. Stadsledningskontoret kan konstatera att ramen för delmodell barn och unga är lägre än den kostnadsutveckling som har varit.

I diagrammet nedan visas de regionala socialnämndernas nettokostnad för barn- och ungdomsvård för perioden 2021-2024.

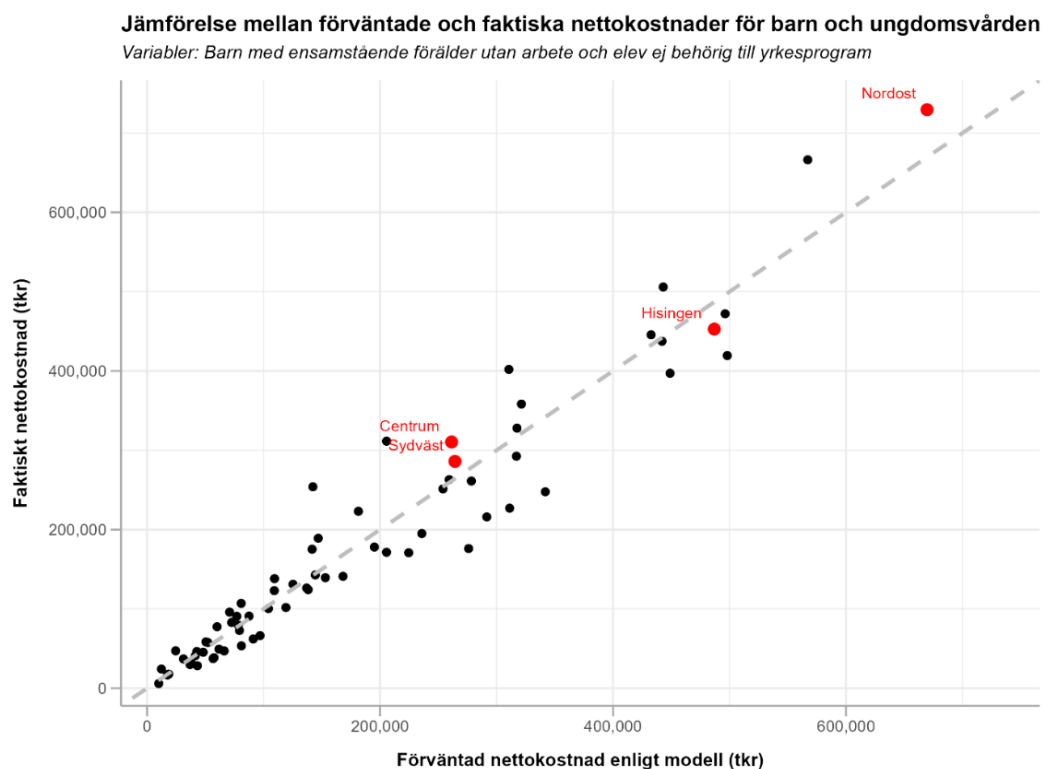

Statistisk analys

Stadsledningskontoret har med hjälp av statistiska metoder undersökt vad som förklarar skillnaderna i nettokostnader mellan de utvalda kommunerna och stadsområdena. För att inte vara beroende av ett enskilt år har ett genomsnitt för de senaste två tillgängliga åren (2021-2022) använts i analysen. Analysen baseras på 2022 års data eftersom nyare statistik för övriga kommuner inte var tillgänglig vid analysens genomförande. För Göteborgs stadsområden finns dock senare statistik tillgänglig, vilken kommer att användas i fördelningen.

Med tanke på att vi har en bred variation av kommuner sett till invånarantal får vi också en hög förklaringsgrad i modellen. Folkmängd har ett högt samband och en hög förklaringsgrad av skillnader i nettokostnader. Socioekonomiska variabler förklarar däremot mer av skillnader i nettokostnader, varför också dessa utgör en högre andel av modellen. Stadsledningskontoret föreslår att modellen fortsatt ska bestå av variablerna "Antal elever som inte uppnått behörighet till yrkesprogram" och "Antal barn med ensamstående förälder utan arbete". Den variabel som bäst förklarar nettokostnaden är "Antal barn med ensamstående förälder". Tillsammans förklarar båda variablerna 97,7 procent av skillnaderna i nettokostnaden, vilket generellt sett är en väldigt hög förklaringsgrad.

Diagrammet nedan visar på y-axeln den redovisade nettokostnaden för barn- och ungdomsvården och på x-axeln den förväntade nettokostnaden enligt regressionsanalysen där de två variablerna har använts för att förklara skillnaden. Göteborgs stadsområden är markerade med rött. De punkter som ligger ovanför den streckade linjen har en nettokostnad som var högre än den förväntade kostnaden.

Överväganden och förslag till delmodell

Den befintliga modellen består av följande delar:

Befintlig modell	Belopp/ andel
Antal invånare 0-20 år	150 mnkr
Barn och unga 0-17 år med ensamstående förälder utan arbete	32%
Elev ej behörig till yrkesprogram	41%
Barn och unga 0-17 år i familj med låg inkomst	27%

Variablerna "barn och unga 0-17 år med ensamstående förälder utan arbete" och "Elev ej behörig till yrkesprogram" är fortsatt signifikanta och har ett högt förklaringsvärde för nettokostnaderna. I arbetet med att se över befintlig modell har flera socioekonomiska variabler testats men i slutändan är det dessa två variabler som bäst förklarar skillnaderna i kostnaden. I föregående modell användes variabeln "antal barn i hushåll med låg inkomst". I denna översyn samvarierade denna variabel med övriga och då de andra variablerna har ett högre förklaringsvärde, exkluderades denna variabel från modellen. Som nämndes ovan har kontoret tillgång till senare statistik för Göteborgs stadsområden än vad som ligger till grund för sambandsanalysen. För variabeln "barn och unga 0-17 år med ensamstående förälder utan arbete" är det åren 2022-2023 och för variabeln "elev ej behörig till yrkesprogram" är det åren 2023-2024 som ligger till grund för fördelningen.

Utöver de socioekonomiska variablerna föreslår stadsledningskontoret att 10 procent av modellen ska baseras på folkmängden då denna också påverkar kostnaderna.

Vikterna för de socioekonomiska variablerna har justerats utifrån resultat av regressionsanalysen. Båda variablerna viktas med 50 procent vardera vilket är en viss skillnad mot föregående modell.

Stadsledningskontorets förslag till delmodell för barn och unga är enligt följande:

Kapitel 4 Individ och familjeomsorg, missbruks- och övrig vuxenvård

Bakgrundsfakta

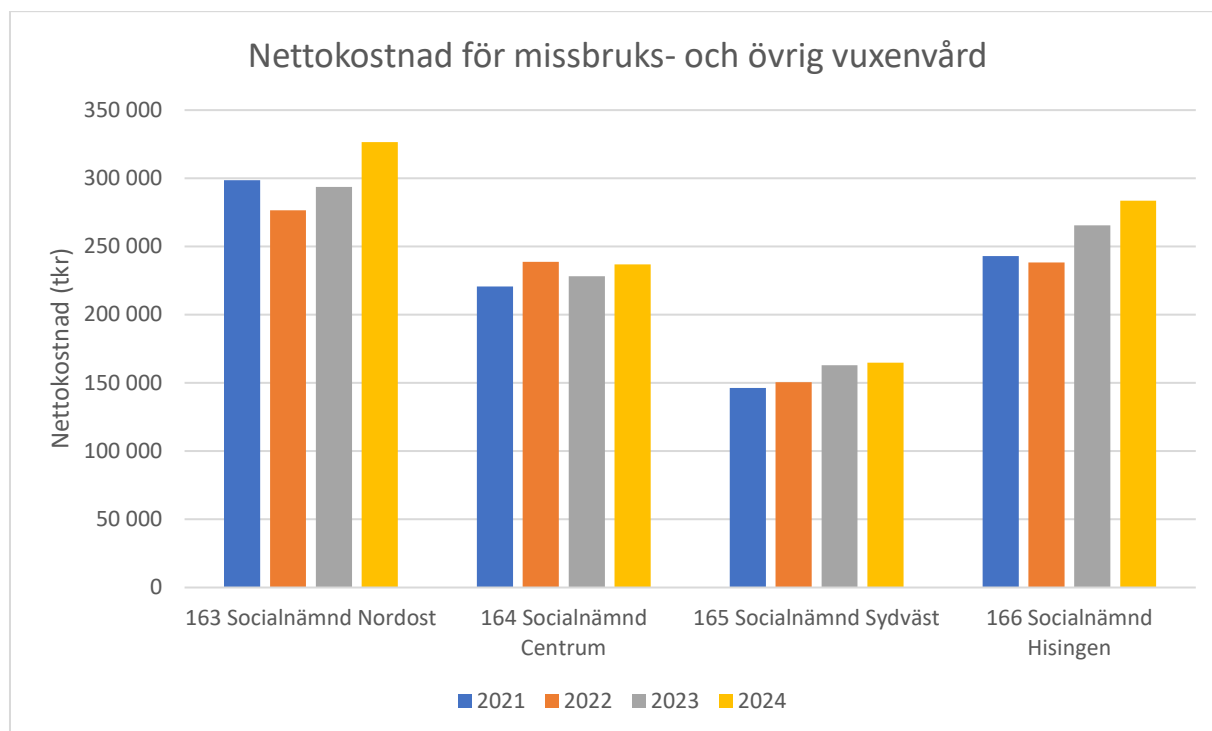
De regionala socialnämndernas nettokostnader för missbruks- och övrig vuxenvård består av kostnader för socialt boende, institutionsvård och familjehemsvård enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), institutionsvård enligt socialtjänstlagen (SoL) samt kostnader för olika former av öppna insatser.

Nettokostnaderna för missbruks- och övrig vuxenvård, inklusive fördelade förvaltningsgemensamma kostnader (OH-kostnader), har ökat med 11 procent de senaste fyra åren, se tabell nedan. Stadsledningskontoret kan konstatera att ramen för delmodellen vuxna i förhållande till den kostnadsutveckling som har varit är för hög.

Nettokostnad för missbruks- och övrig vuxenvård hos de regionala socialnämnderna 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Nettokostnad (mnkr)	909	904	951	1 012
Utveckling i procent	1,4%	-0,5%	5,1%	6,5%

I diagrammet nedan visas de regionala socialnämndernas nettokostnad för missbruks- och vuxenvård för perioden 2021-2024.

Statistisk analys

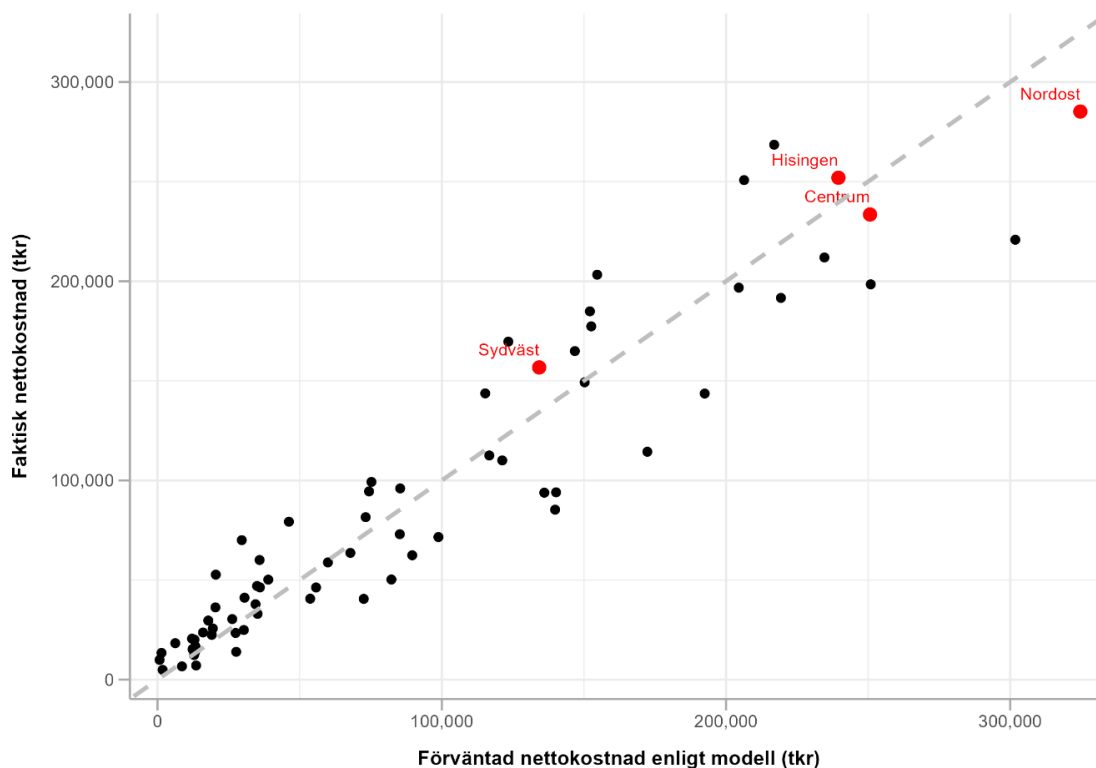
Stadsledningskontoret har även i denna delmodell gjort statistiska analyser över vad som förklarar skillnaderna i nettokostnader mellan Göteborgs stadsområden och de utvalda kommunerna. På samma sätt som för barn och unga har analysen utgått från ett genomsnitt för de två senaste tillgängliga åren (2022-2023).

Även för denna delmodell finns det ett starkt samband mellan folkmängden och nettokostnaden. Däremot finns det ett starkare samband mellan socioekonomiska variabler och nettokostnaden. Den variabel som bäst förklarar skillnaden i nettokostnaden är "Antal personer i åldern 30-64 år med låg ekonomisk standard". Ett hushåll har låg ekonomisk standard om dess disponibla inkomst per konsumtionsenhet är mindre än 60 procent av rikets medianvärde och är på så vis ett relativt fattigdomsmått. Åldersgränsen har valts utifrån att det ger bäst förklaringsgrad och för att kontrollera för studenter. Många studenter klassas som låg ekonomisk standard och därför valde kontoret att använda sig av 30 år som yngsta ålder då det gav bäst effekt. Att sätta åldersgränsen högre gav ingen märkbar förändring i utfallet för modellen. Modellen förklarar 97,4 procent av skillnaderna i nettokostnaden, vilket generellt sett är en väldigt hög förklaringsgrad.

På diagrammet nedan visar y-axeln den faktiska genomsnittliga nettokostnaden och på x-axeln den förväntade nettokostnaden enligt modellen. Stadsområdena är markerade i rött och är en punkt ovanför linjen så innebär det att den faktiska kostnaden överstiger den förväntade. I detta fall underskattar modellen Hisingen och Sydväst något samtidigt som den överskattar Centrum och Nordost.

Jämförelse mellan förväntade och faktiska nettokostnader för vuxenvården

Variabler: Ekonomiskt standard 30-64 år

Överväganden och förslag till delmodell

Den befintliga modellen består av följande delar:

Befintlig modell	Belopp/ andel
Antal invånare 21-64 år	100 mnkr
Antal dagar, sjuk-/aktivitetsersättning, män 45-59 år	49%
Vuxna med långvarigt beroende av försörjningsstöd	51 %

Variabeln som ingår i förslaget fanns inte tillgänglig vid föregående översyn. I denna översyn har kontoret testat modellen enligt den gamla konstruktionen men den ger inte lika bra förklaringsgrad. Kontoret har även testat att inkludera fler variabler tillsammans med låg ekonomisk standard, exempelvis utbildningsnivå, beroende försörjningsstöd och sjuk- och aktivitetsersättning. Alla dessa variabler samvarierar i hög grad med låg ekonomisk standard och då denna på egen hand har ett starkt samband med nettokostnaden blir resterande variabler insignifikanta. Av den anledning föreslår kontoret att låg ekonomisk standard ska fungera som den enda socioekonomiska variabeln.

Stadsledningskontoret föreslår att även i denna modell ska folkmängden för åldrarna 21-64 år utgöra 10 procent av modellen.

Stadsledningskontorets förslag till delmodell för vuxna är enligt följande:

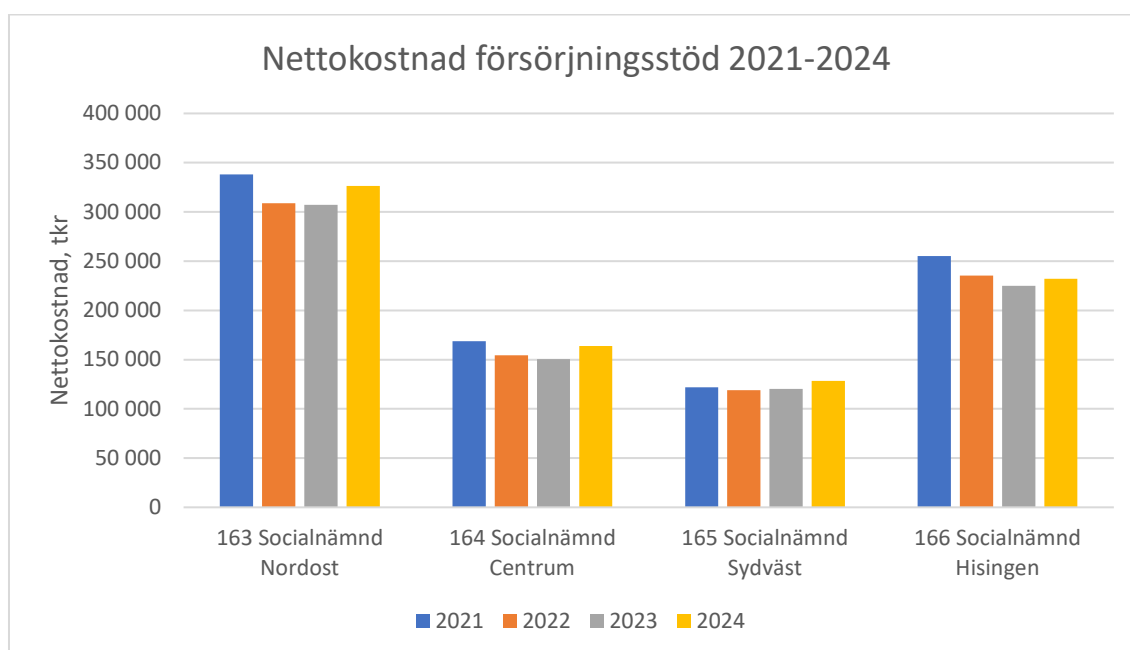
Kapitel 5 Försörjningsstöd

Bakgrundsfakta

Nettokostnad för försörjningsstöd hos de regionala socialnämnderna 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Nettokostnad (mnkr)	884	818	803	851
Utveckling i procent	0,4%	-7,5%	-1,8%	5,9%

Sedan 2014 har det utbetalade försörjningsstödet per invånare i Göteborg sjunkit i stort sett varje år. Den redovisade nettokostnaden för försörjningsstöd avser enbart transfereringarna och inkluderar inte förvaltnings- eller verksamhetsgemensamma kostnader. I diagrammet nedan framgår nettokostnaden per stadsdelsområde för de senaste fyra åren, perioden 2021-2024.

Utvecklingen har varierat mellan stadsområdena och mellan åren. Mellan 2021 och 2023 sjönk nettokostnaden för samtliga stadsområden. För stadsområde Nordost, Centrum och Hisingen var nettokostnaden 2023 mellan nio till fjorton procent lägre än 2021 medan för Sydväst sjönk nettokostnaden med drygt en procent mellan 2021 och 2022 för att sedan öka något till 2023. Mellan 2023 och 2024 har nettokostnaden för samtliga stadsområden ökat även om den fortfarande är på en lägre nivå än 2021 för alla stadsområden utom Sydväst.

Överväganden och statistisk analys

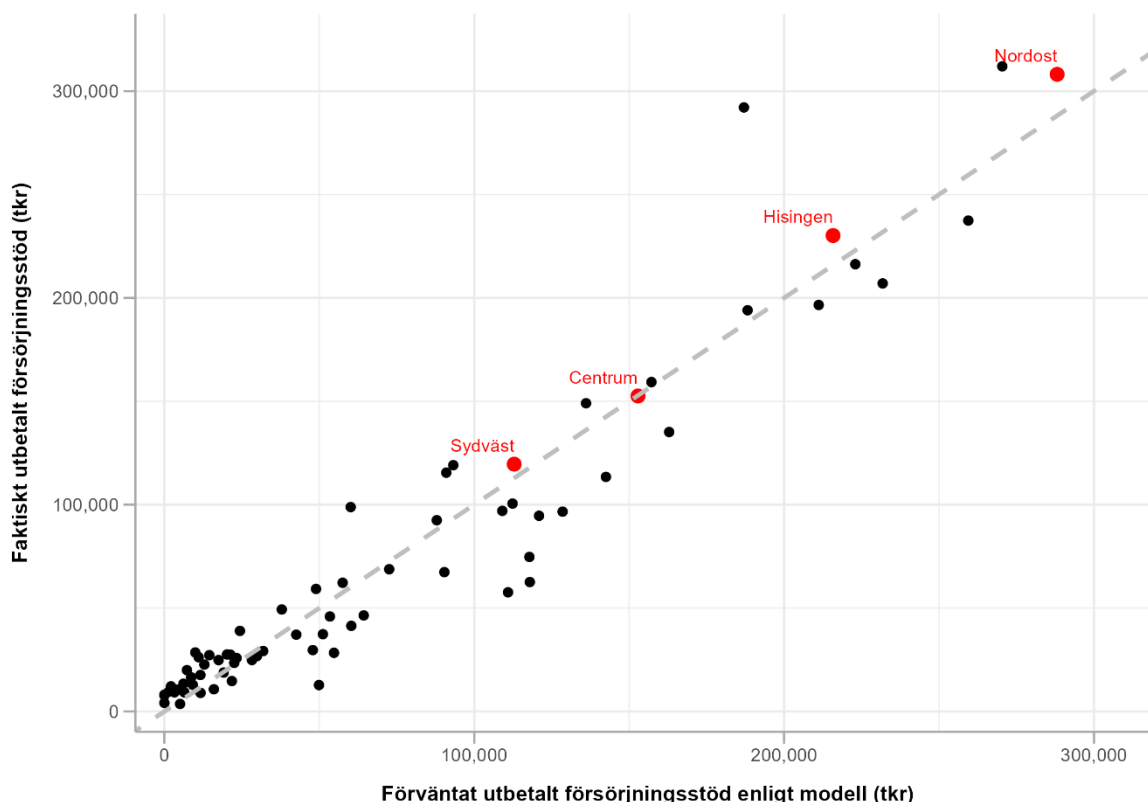
Denna delmodell baserar också på en statistik sambandsanalys över utbetalt försörjningsstöd mellan Göteborgs stadsområden och de utvalda kommunerna. Den variabel som bäst förklarar skillnader i utbetalt försörjningsstöd är antal arbetslösa med låg förankring på arbetsmarknaden och som inte har a-kassa som huvudsaklig inkomstkälla. Denna variabel förklarar 97,3 procent av skillnaderna i utbetalt försörjningsstöd, vilket generellt sätt är en väldigt hög förklaringsgrad. En person räknas som

arbetslös om denna person någon gång under november månad har varit inskriven som öppet arbetslös hos arbetsförmedlingen. Det innebär att personen kan ha varit sysselsatt resterande del av året. Av denna anledning har vi även valt att ta med huruvida personen anses ha varit förankrad på arbetsmarknaden under året. Huruvida en person anses som förankrad på arbetsmarknaden mäts genom att ta i hänsyn till personens disponibla inkomst under året. Om den disponibla inkomsten är högre än 3 gånger inkomstbasbeloppet så anses personen vara förankrad på arbetsmarknaden och om inkomsten är lägre anses personen ha svag förankring på arbetsmarknaden. När vi gjorde detta tillägg fick modellen en högre förklaringsgrad. För att undvika att ett enskilt år slår igenom så använder vi även här ett genomsnitt för de senaste två tillgängliga åren (2022–2023).

Diagrammet nedan visar på y-axeln det faktiska utbetalda försörjningsstödet och på x-axeln det förväntade utbetalda försörjningsstödet enligt modellen. Stadsområdena är markerade med rött. Hamnar en punkt ovanför den streckade linjen innebär det att det faktiska utbetalda försörjningsstödet är högre än vad modellen förväntar sig. I detta fall hamnar samtliga stadsområden strax över den streckade linjen, men där avvikelserna inte är särskilt stora.

Jämförelse mellan förväntat och faktiskt utbetalt försörjningsstöd

Variabel: Arbetslösa med svag anknytning till arbetsmarknaden

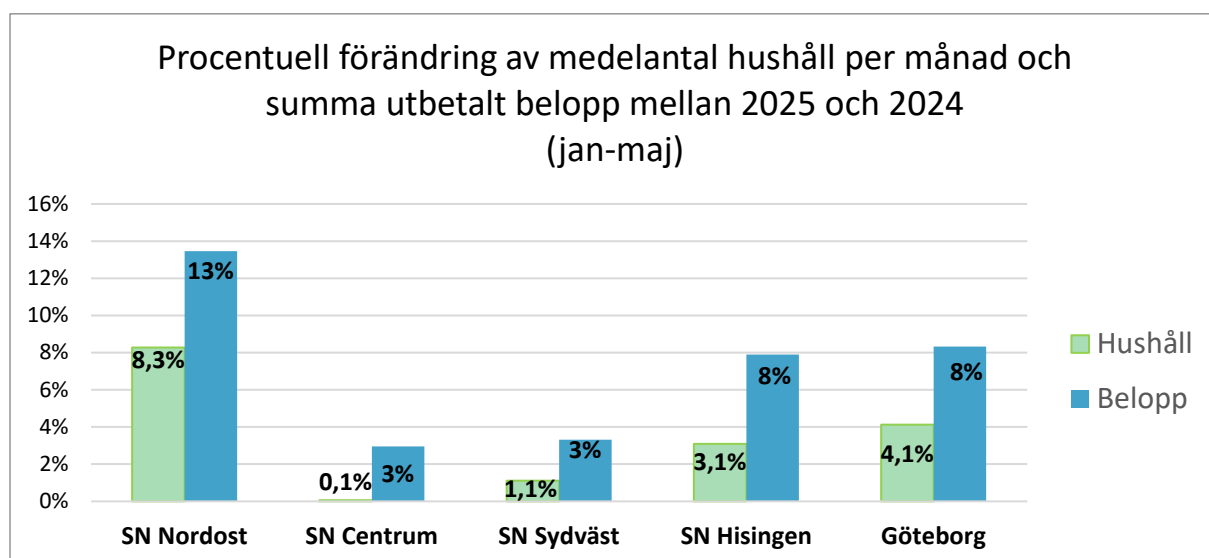
Denna delmodell har tidigare år också enbart bestått av en variabel "Antal arbetslösa utan ersättning" vilket är ganska lik den variabel som föreslås inför årets översyn. Stadsledningskontorets förslag är fortsatt att denna delmodell enbart ska utgöras av den föreslagna variabeln, då denna har ett starkt samband med utbetalt försörjningsstöd och på egen hand förklarar stor del av skillnaderna mellan stadsområdena och kommunerna.

Förslag till hantering av särskild pott för ökade försörjningsstöds kostnader

I förutsättningar för budget 2026-2028 föreslås att befintlig ram avseende försörjningsstödet räknas upp med beräknad normökning på 0,7 procent i enlighet med SKR:s bedömning avseende KPI per juni. Kontoret kan konstatera att med det förslaget finns det ett litet utrymme för en eventuell ökning av nettokostnaderna utifrån prognostiserade nettokostnader för försörjningsstöd. Med anledning av att det är ett svårbedömt läge och att det finns stora osäkerheter kring arbetslöshetsutvecklingen och dess påverkan på kostnaderna för försörjningsstödet föreslår stadsledningskontoret att det till budget 2026 vore bra att återigen införa en särskild pott för extra beredskap för ökade försörjningsstöds kostnader på förslagsvis 100 mnkr. Stadsledningskontoret har inarbetat potten i beräkningsunderlaget som lämnades till kommunstyrelsen den 21 maj. I underlaget angavs även att *”om det uppstår ett behov av att nyttja den avsatta potten har stadsledningskontoret för avsikt att återkomma med förslag till principer i samband med kompletteringsbudget för 2026.”*

Stadsledningskontoret lämnar i denna bilaga ett förslag till hantering av den särskilda potten för ökade försörjningsstöds kostnader.

Antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd varierar mellan månaderna men har sedan halvårsskiftet 2024 legat på en högre nivå varje månad jämfört med samma period året före. Den pågående lågkonjunkturen med en högre arbetslöshet påverkar invånarna i Göteborg och leder till att antalet hushåll med försörjningsstöd ökar i flera av stadsområdena men tydligast syns detta i Nordost. I översynen av den befintliga resursfördelningsmodellen som innefattade att göra sambandsanalyser för att ta fram förslag på en ny modell märker stadsledningskontoret att så pass snabba och kraftiga svängningar i omvärlden inte fångas fullt ut i en resursfördelningsmodell som baseras på historiska data. Stadsledningskontoret föreslår därför att det i budget 2026 behöver införas en modell där försörjningsstöds kostnaderna ställs i relation till tilldelade resurser. Förslaget är att vid överskott får respektive nämnd behålla 30 procent medan resterande 70 procent görs ett avdrag för och tillförs den särskilda potten som finns kommuncentralt. Vid underskott får istället respektive nämnd ta ansvar för 30 procent medan resterande 70 procent ges kompensation för ifrån den särskilda potten nämnts ovan. Modellen behöver värderas årligen i förutsättningar för budget.

Kapitel 6 Övrig individ- och familjeomsorg

Bakgrundsfakta

Nettokostnad för övrig individ- och familjeomsorg hos de regionala socialnämnderna 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Nettokostnad (mnkr)	391	403	462	463
Utveckling i procent	20,8%	2,9%	14,7%	0,1%

Det som här redovisas som övrig individ- och familjeomsorg utgörs till allra största delen av nettokostnaden för handläggning av försörjningsstöd.

Kostnaderna i delmodellen har varierat mellan åren och beror enligt socialförvaltningarna på löpande justeringar i redovisningen för att försöka redovisa nettokostnaderna på rätt verksamhet.

Överväganden och förslag till modell

Övrig individ- och familjeomsorg blev en egen delmodell i samband med den förra översynen. Modellen är tänkt att underlätta uppföljning och utvärdering av övriga delar, det vill säga barn- och ungdomsvård, missbruks- och övrig vuxenvård samt försörjningsstöd.

Då dessa kostnader i den officiella statistiken utgör delar av andra områden är det inte möjligt att göra motsvarande statistiska analyser över skillnaderna i nettokostnader i förhållande till andra kommuner.

Det har inte framkommit några synpunkter på delmodellen övrig individ- och familjeomsorg från socialförvaltningarna i samband med översynen och stadsledningskontoret föreslår därför ingen förändring, utan fortsatt en fördelning som till 80 procent består av delmodellen för försörjningsstöd och till 20 procent av delmodellen för missbruks- och vuxenvård.

Kapitel 7 Fritid och kultur

Bakgrundsfakta

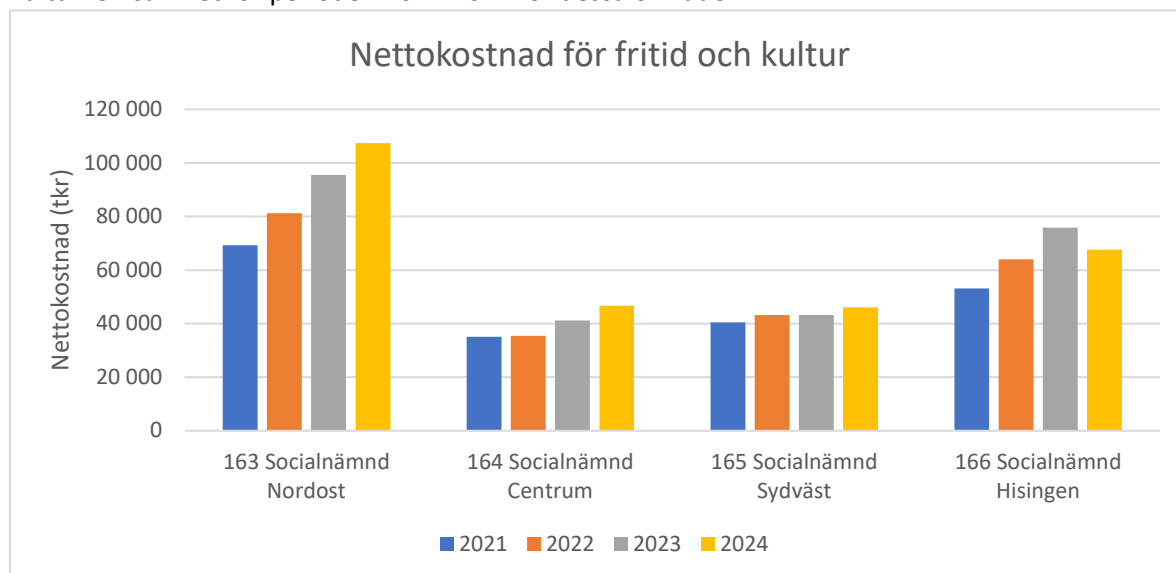
Nettokostnad för fritid och allmän kulturverksamhet hos de regionala socialnämnderna 2021-2024

Nettokostnaderna för fritid och allmän kulturverksamhet i stadsområdena var rätt lika under perioden 2017-2020. Från 2021 då de regionala socialnämnderna bildades har nettokostnaderna för fritid och allmän kulturverksamhet ökat varje år vilket syns i tabellen nedan.

	2021	2022	2023	2024
Nettokostnad (mnkr)	197,9	223,9	255,8	267,7
Utveckling i procent	4,1%	13,1%	14,3%	4,7%

Av socialnämndernas nettokostnader för fritid och allmän kulturverksamhet står kostnader för fritidsgårdar för cirka 60 procent, annan fritidsverksamhet inklusive föreningsbidrag för cirka 30 procent och allmän kulturverksamhet för cirka 10 procent.

I diagrammet nedan visas de regionala socialnämndernas nettokostnad fritid och allmän kulturverksamhet för perioden 2021-2024 för dessa områden.

Överväganden och förslag till modell

Den lokala fritids- och kulturverksamheten som socialnämnderna har ett ansvar för är inte en obligatorisk verksamhet utifrån lagstiftning på samma sätt som individ- och familjeomsorg. Nämndernas nettokostnad kan heller inte jämföras med andra kommuner då andra nämnder har ansvaret för huvuddelen av fritids- och kulturområdet.

Fördelningen i den nuvarande resursfördelningsmodellen har inte heller den sin grund i statistiska analyser, utan i en politisk bedömning av prioriterade grupper. Fördelningen har utgått från antal invånare 1-19 år som har viktats utifrån vilka åldersgrupper som verksamheten huvudsakligen har varit riktad till och en socioekonomisk viktning där barnfamiljer med låg inkomst setts som en prioriterad grupp.

Stadsledningskontoret har haft en dialog med de fyra regionala socialförvaltningarna och det har inte framkommit några synpunkter på den nuvarande fördelningen. Kontoret föreslår därför inte någon förändring i denna inriktning utan överlämnar det för en eventuell politisk omprioritering. Däremot föreslår kontoret att variabeln "Barnfamiljer med låg inkomst" byts ut till "Antal barn i hushåll med låg inkomststandard" då det bättre speglar socialnämndernas kostnader. Om ett hushåll består av flera barn som då ingår i ett hushåll med låg inkomststandard bör det rimligtvis innebära en högre kostnad för socialnämnderna än om hushållet enbart består av ett barn då insatserna inte riktar sig mot respektive hushåll utan snarare mot respektive barn.

I tabellen nedan framgår befintlig modell och i modellskissen under framgår förslaget till delmodell:

Befintlig modell	Belopp/ andel
Barnfamiljer med låg inkomst	60%
Antal invånare 0-11 år	6%
Antal invånare 12-15 år	20%
Antal invånare 16-19 år	14%

Stadsledningskontorets förslag till delmodell för fritid och kultur är enligt följande:

Kapitel 8 Basnivå och särskilda satsningar

Stadsledningskontoret föreslår att resursfördelningsmodellen fortsatt innehåller en basnivå för nämndernas uppdrag avseende trygghetsarbete, samverkan med civilsamhället, att medverka i samhällsplaneringen med mera på samma nivå som tidigare, det vill säga 5 mnkr per nämnd.

Utöver de fastställda delmodellerna som beskrivits ovan har det funnits en möjlighet att tilldela medel via särskilda satsningar som då inte utgår från någon fastställd modell eller fördelningsgrund. I de lämnade budgetförutsättningarna finns cirka 80 mnkr som tillförts bakåt i tiden via särskilda satsningar. Stadsledningskontoret kan konstatera att det kan finnas anledning att se över vad dessa medel avser och om de kan införlivas i de övriga delmodellerna istället då de i dagsläget inte ingår när kostnadsjämförelser görs mellan tilldelade medel i delmodellerna och kostnadsutfallet.

Stadsledningskontoret har för avsikt att värdera och föreslå hantering av de särskilda satsningarna i samband med förutsättningar för budget 2027-2029 om inga andra initiativ eller beslut tas.

Kapitel 9 Förslag till modellkonstruktion

Stadsledningskontoret föreslår att den nya modellen fortsatt konstrueras som ett antal delmodeller där varje nämnds andel per delmodell fastställs utifrån de förslag som lämnats ovan. I den befintliga modellen är denna andel låst under hela mandatperioden och uppdateras enbart med den relativa befolkningsförändringen utifrån den årliga befolkningsprognosen. Stadsledningskontoret föreslår att detta ändras så att varje delmodell framöver uppdateras med senast tillgänglig statistik. Detta innebär endast uppdatering av variabelernas värden med det senaste årets data, inte en fullständig översyn av modellens struktur.

Fördelen med årliga uppdateringar är att resursfördelningen mellan stadsområdena baseras på aktuella siffror och kan då bättre fånga förändringar i samhället. En nackdel med årliga uppdateringar är att stora svängningar i statistiken kan försvåra planeringen för stadsområdena. För att mildra sådana effekter föreslår kontoret att fördelningen baseras på ett medelvärde av de två senaste tillgängliga åren. Analyser av historiska data visar dock att variabelerna inte uppvisar betydande variation över tid.

Stadsledningskontoret kan konstatera att ramen för delmodell barn och unga är lägre än den kostnadsutveckling som har varit. I stadsledningskontorets förslag till ny resursfördelningsmodell ingår därför en omfördelning av 100 mnkr mellan delmodell barn och unga samt delmodell vuxna, där 100 mnkr flyttas från delmodell vuxna till delmodell barn och unga. Stadsledningskontoret har haft en dialog med de fyra regionala socialförvaltningarna om detta och de delar bilden av att ramen för barn och unga behöver utökas. För övriga delmodeller utgår fördelningen per delmodell från beloppen i enlighet med budget 2025.

Jämfört med den nuvarande fördelningen innebär förslaget en viss omfördelning mellan nämnderna, vilket framgår i kapitel 12 Utfall av förslag till ny resursfördelningsmodell per nämnd exklusive kriminalitet respektive kapitel 13 Utfall av förslag till ny resursfördelningsmodell per nämnd inklusive kriminalitet.

Beroende på vilket förslag som beslutas om så kan en eller flera socialnämnder behöva sänka sin kostnadsnivå jämfört med nämndens nuvarande nivå. Om detta kan ske så snabbt att nämnden når ekonomisk balans redan 2026 bör övervägas i den politiska beredningen.

Kontoret föreslår även fortsättningsvis att modellen i sin helhet bör utvärderas inför varje ny mandatperiod och en ny fördelning per delmodell beräknas.

Kapitel 10 Stadengemensamma uppgifter

Stadsledningskontoret har i detta uppdrag inte värderat det kommunbidrag som SN Centrum och SN Sydväst har för stadengemensamma uppgifter. I beräkningen av ny resursfördelningsmodell har förutsatts att det kommunbidraget är oförändrat i förhållande till det underlag som lämnades i förra årets budgetförutsättning, förutom indexuppräknings och andra beslutade eller inarbetade förändringar enligt årets beräkningsunderlag.

I översynen har det framkommit synpunkter på att kommunbidraget för de stadengemensamma uppgifterna inte med automatik räknas upp med befolkningsförändringar, till skillnad mot en del andra delmodeller. Det har även framkommit synpunkter på att främst stadsområde Centrum åläggs ett visst ansvar för personer som vistas i stadsområdet men som nödvändigtvis inte bor i stadsområdet eller ens i Göteborgs Stad. För detta anser socialförvaltning Centrum att viss kompensation bör utgå. Stadsledningskontoret har efterfrågat underlag kring detta men eftersom det inte har inkommit har kontoret inte haft möjlighet att värdera synpunkterna.

För att tydliggöra det kommungemensamma ansvaret i förhållande till det uppdrag som är generellt och lika för alla socialnämnder, kan den politiska budgetberedningen överväga om denna del ska vara ett särskilt anslag/ram. Detta skulle då innebära att nämnden inte kan göra omprioriteringar och överföringar mellan den "egna" verksamheten och den kommungemensamma. Prioriteringen av den kommungemensamma verksamheten skulle då vara förbehållen kommunfullmäktige i den årliga budgetberedningen.

Kapitel 11 Kriminalitet

Uppdrag

I budget 2025 fick kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en översyn och föreslå tillägg till resursfördelningsmodellen i syfte att bättre omhänderta kostnader kopplat till kriminalitet i resursfördelningsmodellen för socialnämnderna. Hänsyn ska tas till stadsområdenas demografi och andra relevanta variabler. Det angavs också att återrapporteringen ska ske till förutsättningar för budget 2026.

Kontoret har därför genomfört omvärldsbevakning och undersökt möjligheten att inkludera statistik gällande kriminalitet som fördelningsgrund mellan Göteborgs stadsområden.

Beskrivning av statistiken och metod

Stadsledningskontoret har köpt in ny statistik från Brottsförebyggande rådet, BRÅ, och Statistiska centralbyrån, SCB, för att mäta kriminalitet i respektive stadsområden. Statistiken avser antal personer som lagförts för huvudbrott mot Brottsbalken, Narkotikastrafflagen och/eller Lagen om straff för smuggling 6 §. Denna avgränsning har valts efter samtal med experter på BRÅ och genom vår omvärldsanalys där Stockholm stad använder sig av samma definition. Med lagförts avses här åtalsunderlåtelse, strafföreläggande och domslut i tingsrätten. Ett och samma lagföringsbeslut kan omfatta flera brott, huvudbrottet avgörs genom det brott i lagföringsbeslutet som har den strängaste straffskalan enligt gällande lagstiftning.

Denna statistik har sedan samkörts med SCB:s register över folkbokföringen där SCB lägger på Göteborgs fyra stadsområden efter vart personerna är folkbokförda per sista december respektive kalenderår. Statistiken grupperas sedan utifrån åldersgrupperna 15–20 år och 21–64 år.

Stadsledningskontoret får sedan en aggregerad tabell från BRÅ över antalet unika personer som lagförts uppdelat på åldersgrupperna, stadsområdena och för åren 2022 och 2023. Statistiken avser unika personer vilket innebär att oavsett antalet lagföringsbeslut så förekommer varje person en gång per kalenderår.

Till skillnad från övriga variabler som ingår i delmodellerna så kan vi inte med statistiska metoder fastställa vilken effekt utfallet har för socialtjänstens kostnader eller hur mycket variabeln ska väga i modellen. Stadsledningskontoret har fått en aggregerad tabell och underlaget baseras på breda definitioner då exempelvis brottsbalken innehåller många olika paragrafer vilket gör det svårt att bedöma graden av brottet och dess påverkan på socialtjänstens verksamhet. Därför anser stadsledningskontoret att enbart lägga in variabeln utan någon ytterligare bearbetning försämrar modellens förklaringsgrad.

Stadsledningskontoret föreslår därför att variabeln viktas utifrån det underlag som ligger till grund för analysmodellen "Göteborgs socioekonomiska områdesindelning" som kommunfullmäktige antog på sammanträdet den 30:e januari 2025. Genom den föreslagna metoden får varje stadsområde en områdesvikt som vi senare använder för att vikta antal lagförda personer i det stadsområdet. Förslaget baseras på antagandet om att kriminalitet har en större påverkan på socialtjänstens verksamhet i områden med stora socioekonomiska utmaningar.

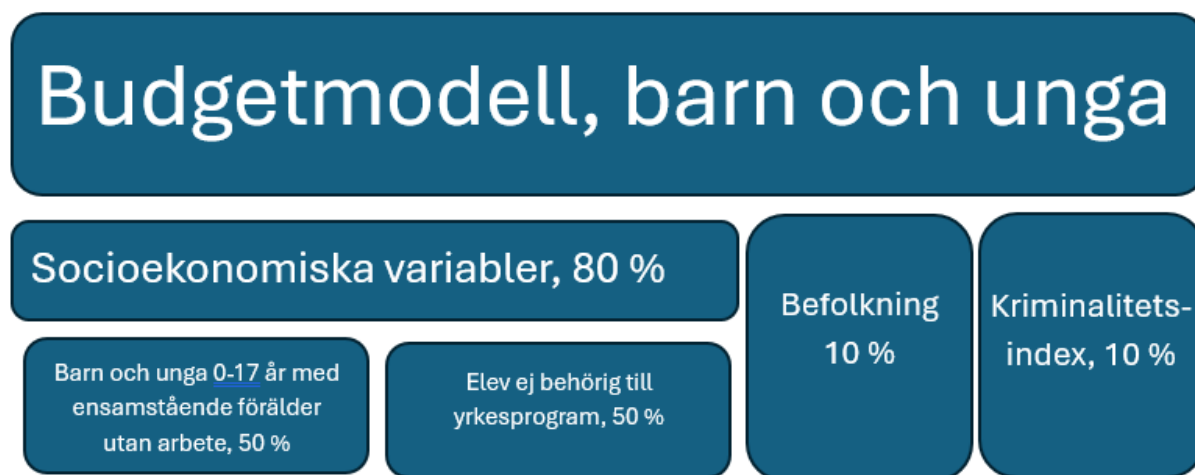
Överväganden och förslag till delmodeller inklusive kriminalitet

Stadsledningskontorets förslag är att det vägda kriminalitetsindexet arbetas in i de befintliga delmodellerna barn och unga respektive vuxen. Kontoret föreslår att man till en början låter variabeln utgöra 10 procent av respektive delmodell och att de socioekonomiska variablerna minskar till 80 procent. Stadsledningskontoret avser att i kommande översyner följa detta och eventuellt värdera kriminalitet i förhållandena till de övriga variablerna.

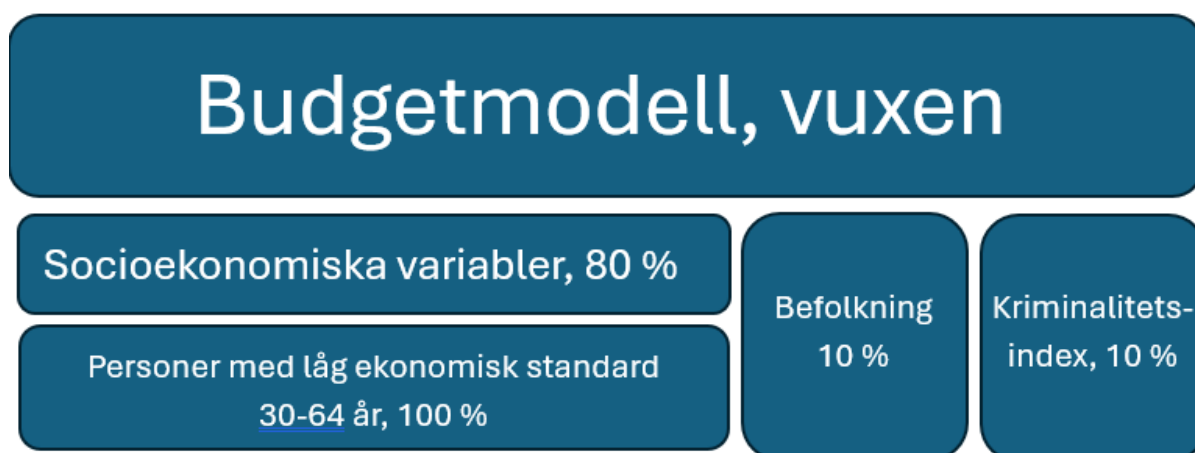
Om den viktade variabeln över kriminalitet skulle ökas till mer än 10 procent så skulle resurserna öka till stadsområde Nordost och minska för övriga stadsområden, dock ej proportionellt.

Resultatet av att inkludera det vägda kriminalitetsindexet i de respektive delmodellerna redovisas i kapitel 13 för respektive stadsområde.

Stadsledningskontorets förslag till delmodell för barn och unga inklusive kriminalitet är enligt följande:

Stadsledningskontorets förslag till delmodell för vuxna inklusive kriminalitet är enligt följande:

Kapitel 12 Utfall av förslag till ny resursfördelningsmodell per nämnd exklusive kriminalitet

Fördelning per delmodell och nämnd, procentuell fördelning

Socialnämnd	Barn och unga	Vuxna	Försörjningsstöd	Övrig IFO	Fritid och kultur
Nordost	39,6% (0,4%)	32,6% (-0,1%)	37,4% (-3,2%)	36,5% (-2,6%)	37,6% (5,3%)
Centrum	16,2% (-0,1%)	27,3% (2,5%)	19,9% (0,7%)	21,3% (0,9%)	16,9% (-3,6%)
Sydväst	16,9% (-0,1%)	14,6% (-1,2%)	14,7% (1,3%)	14,7% (0,9%)	18,2% (-1,6%)
Hisingen	27,3% (-0,2%)	25,5% (-1,2%)	28,0% (1,2%)	27,5% (0,8%)	27,3% (-0,2%)
Totalt	100%	100%	100%	100%	100%

Förändring mot befintlig modell redovisas inom parentes.

Fördelning belopp (tkr)

SN	Barn och unga	Vuxna	Försörjnings-stöd	Övrig IFO	Fritid och kultur	Basnivå och särskilda satsningar	Staden-övergripande uppdrag	Totalt enl ny modell	Inarbetat i förutsättningar för budget 2026	Diff mot inarbetat i förutsättningar för budget 2026
Nordost	871 953	350 414	360 990	141 050	96 390	33 363	0	1 854 159	1 868 472	-14 313
Centrum	357 855	293 695	191 501	82 577	43 324	19 759	468 136	1 456 847	1 438 981	17 866
Sydväst	371 180	157 216	141 436	56 696	46 825	24 077	87 558	884 986	887 725	-2 739
Hisingen	602 196	274 737	270 387	106 531	70 010	26 298	0	1 350 159	1 350 973	-814
Totalt	2 203 184	1 076 062	964 313	386 853	256 549	103 497	555 693	5 546 151	5 546 151	0

Kapitel 13 Utfall av förslag till ny resursfördelningsmodell per nämnd inklusive kriminalitet

Fördelning per delmodell och nämnd, procentuell fördelning

Socialnämnd	Barn och unga	Vuxna	Försörjningsstöd	Övrig IFO	Fritid och kultur
Nordost	40,6% (1,4%)	33,9% (1,2%)	37,4% (-3,2%)	36,7% (-2,4%)	37,6% (5,3%)
Centrum	15,9% (-0,4%)	26,3% (1,5%)	19,9% (0,7%)	21,2% (0,8%)	16,9% (-3,6%)
Sydväst	16,5% (-0,5%)	14,3% (-1,5%)	14,7% (1,3%)	14,6% (0,8%)	18,2% (-1,6%)
Hisingen	27,0% (-0,5%)	25,5% (-1,2%)	28,0% (1,2%)	27,5% (0,8%)	27,3% (-0,2%)
Totalt	100%	100%	100%	100%	100%

Förändring mot befintlig modell redovisas inom parentes.

Fördelning belopp (tkr)

SN	Barn och unga	Vuxna	Försörjningsstöd	Övrig IFO	Fritid och kultur	Basnivå och särskilda satsningar	Staden- övergripande uppdrag	Totalt	Inarbetat i förutsättningar för budget 2026	Diff mot inarbetat i förutsättningar för budget 2026
Nordost	893 864	365 061	360 990	142 103	96 390	33 363	0	1 891 771	1 868 472	23 299
Centrum	351 469	282 898	191 501	81 800	43 324	19 759	468 136	1 438 887	1 438 981	-94
Sydväst	363 136	154 030	141 436	56 467	46 825	24 077	87 558	873 528	887 725	-14 197
Hisingen	594 714	274 073	270 387	106 483	70 010	26 298	0	1 341 965	1 350 973	-9 008
Totalt	2 203 184	1 076 062	964 313	386 853	256 549	103 497	555 693	5 546 151	5 546 151	0